

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України (Україна)

Херсонський навчально-науковий інститут (Україна)

Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова (Україна)

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Україна) Навчально-
науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського

Національного університету імені В.Н. Каразіна (Україна)

Центр міграційних досліджень Варшавського університету (Польща)

Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (Литва)

Університет в Нове Місто (Словенія)

Інститут інновацій «Ідея» (Латвія)

Тракійський університет (Болгарія)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
07 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

Полтава 2024

СЕКЦІЯ 2

ЕКОНОМІКА БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

УДК 336.143:352-047.44

Ведмідь В.Г., студент,
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТУ ОТГ

Повномасштабне вторгнення росії зумовило нові надзвичайні виклики як для суспільства, так і для всіх процесів, що відбуваються в державі. В нинішніх умовах органам місцевого самоврядування територіальних громад як ніколи важливо знати і розуміти природу місцевих фінансів, розбиратися в механізмі їх функціонування, уміти аналізувати ті процеси і явища, що пов'язані з формуванням, розподілом і використанням грошових фондів, бачити ті форми, методи і засоби, за допомогою яких можна найбільш повно використовувати місцеві фінанси як один із інструментів ефективного впливу на всі процеси соціально-економічного розвитку своєї громади. Саме через місцеві фінанси формуються певні відносини органів самоврядування практично з усіма підприємствами, установами, що розміщені на їхній території, і населенням цієї території [3].

Бюджет територіальної громади є формою організації руху коштів і найважливішим засобом розподілу і перерозподілу грошових коштів між виробничою і невиробничою сферами. Більше того, згідно зі ст. 7, ч. 1, п. 3 Бюджетного кодексу України місцеві бюджети є самостійними [1]. Місцеві бюджети є системоутворюючим складником фінансової системи держави.

Бюджет територіальної громади виконує низку функцій. По перше, він забезпечує формування грошових фондів, що необхідні для здійснення діяльності місцевим органам влади. По-друге, через бюджет територіальної громади здійснюється розподіл цих фондів між галузями господарства і їх використання. Третьою функцією бюджету територіальної громади можна назвати контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств, організацій, установ, підвідомчих цим органам влади.

При аналізі виконання дохідної частини бюджетів територіальних громад спостерігається переважно виконання планових показників. Значне збільшення власних доходів територіальних громад у 2023 році пов'язане з надходженням ПДФО з грошового забезпечення військовослужбовців, міграція бізнесу з тимчасово окупованих росією територій і територій активних бойових дій до безпечніших громад, а також отримання гуманітарної допомоги. Значне зниження податкових надходжень у 2022 році більшою мірою зумовлене

внесенням змін до Податкового кодексу України в частині надання права окремим категоріям платників не сплачувати єдиний і екологічний податки, податок на майно, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки тощо.

Переважну частку видатків ТГ займають видатки на освіту й загальнодержавні функції. Останнім часом відбулося значне зростання видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення і видатків на громадський порядок, що пов'язано із зміною пріоритетів видатків місцевих бюджетів відповідно до викликів війни: виконання окремих програм підтримки та забезпечення ТРО та інших напрямів, пов'язаних із забезпеченням громадського порядку, гарантуванням безпеки й обороноздатності; фінансували будівництво/облаштування бомбосховищ; формували матеріальний резерв; купували генератори для забезпечення енергоресурсами діяльності бюджетних установ, приймали окремі заходи адресної фінансової підтримки військовослужбовців і членів їхніх сімей; виконували окремі бюджетні програми щодо підтримки та забезпечення потреб внутрішньо переміщених осіб. Останнім часом зменшилися видатки на культуру й мистецтво, фізичну культуру та спорт. Недофінансування цих галузей означає скорочення й погіршення якості послуг. Це свідчить про реалізацію заходів ТГ, спрямованих розв'язати поточні питання, і відсутність заходів, покликаних сприяти розвитку інфраструктури громади. Причиною цього є як зменшення доходів бюджетів, так і зміни до чинного законодавства, що запроваджують черговість видатків. Бюджетний процес на місцевому рівні невіддільно пов'язаний з факторами впливу, зумовленими введенням воєнного стану. Зокрема: наявність чи наближеність до зон бойових дій на території ТГ, перебування територій ТГ у тимчасовій окупації, міграційні процеси, руйнація об'єктів інфраструктури, бізнесу тощо.

Руйнація значної частини виробничої, транспортної інфраструктури та житлового фонду, установ і організацій, що забезпечують соціально важливі функції критичної інфраструктури, міграція населення, зміни в діяльності та доходах бізнесу значною мірою позначилося на місцевих бюджетах. Попри зменшення надходжень, спричинене зменшенням податкоспроможності населення та бізнесу, що спостерігається достатньо часто, потреби в забезпеченні функціонування бюджетних установ, надання послуг населенню збільшуються. Також до видатків місцевих бюджетів додаються потреби у фінансуванні видатків, пов'язаних із забезпечення обороноздатності та підтримкою населення й економіки, притаманні воєнному стану.

Література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Маркович Г. Особливості формування бюджетів об'єднаних територіальних громад. URL:

http://galinfo.com.ua/articles/v_chomu_polyagayut_osoblyvosti_formuvannya_byudzhetiv_otg_249352.html

3. Наталенко Н.В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль) К.: ІКЦ«Легальний статус», 2016. 72 с.

4. О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.

УДК 338.248

Горбунова М.Р, студент
Кулаков О.Ю., студент
Кулакова С.Ю., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

АДАПТАЦІЯ БІЗНЕС-СТРАТЕГІЇ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ДО УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА КРИЗИ

На жаль, ризик військових конфліктів, геополітичних непорозумінь та війн постійно присутній у різних регіонах, впливаючи на бізнес незалежно від його сфери. Нестабільність і загрози безпеці можуть серйозно завадити нормальному функціонуванню компанії або навіть зупинити її діяльність. Для керівництва важливо аналізувати, як військовий конфлікт впливає на бізнес-процеси, і шукати найкращі способи адаптації. Регулярне дослідження цього питання та його наслідків сприяє швидкому виявленню основних ризиків і розробці стратегій реагування на надзвичайні ситуації, забезпечуючи стійкість компанії в умовах нестабільності. Отже, для успішного функціонування і розвитку в умовах військового протистояння необхідно зосередитися на розробці ефективних стратегій, які дозволять залишатися конкурентоспроможними в умовах напруженості та загроз, сприяючи стабільності та успіху бізнесу.

Адаптація бізнес-стратегії компанії в умовах військового конфлікту є критично важливим завданням, яке передбачає комплексний перегляд пріоритетів та методів діяльності. Необхідно реорганізувати ресурси для забезпечення оперативної гнучкості, що дозволить компанії адаптуватися до нестабільного середовища. Крім того, важливо встановити ефективні комунікаційні канали для оперативного прийняття рішень, мінімізувати ризики збоїв у постачанні та забезпечити безпеку персоналу. Розроблення сценаріїв для різноманітних можливих ризиків сприятиме більш підготовленому маркетинговому позиціонуванню та забезпечить стійкість бізнесу в умовах невизначеності.

Стратегічне управління підприємством являє собою комплексний і довгостроковий процес, спрямований на визначення шляхів досягнення